

Előfizetési díj: Postán vagy Pécssett házhöz küldve: egész évre 5 ft., fél-évre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 10 kr. 3 megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeres. (Széchenyi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:

Egy öt-hasábos petit sor egyszeri megjelenésért 8 kr. többszöri megjelenésnél árleengedés adatik. Minden hirdetés után 30 kr. bélyeg díj fizetendő. A nyitól tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Szerkesztői iroda: Ferenciek utcája 22.sz.I emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorst Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Karoly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal: Taizs Mihály nyomdájában Majláth-tér 2. szám alatt.

A király szegedi útja.

A király eljött népe közé. Elhatározása nemes szíve sugallatából nem tört halasztást, ő azt azonnal foganatosította.

Körülvették most is az udvaroncok, minden áron azon voltak, hogy a nép atyja ne ismerje fel gyermekeinek nyomorát egész valójában, hogy ne ismerhesse fel azon tényezőket, melyek lelketlenül előkészítették és végrehajtották a legnagyobb magyar város, az alföld gyöngyének elpusztulását.

Törekvésük nem sikerült egészen.

A király maga akart meggyőződni a tényállásról, a király már belátta, hogy nem bízhatik meg tanácsadóiban, és igazán kevés király van, volt és lesz, kinek oly sok és oly rossz tanácsadói lettek volna, mint I. Ferenc József császár és király ő felségének, nem csoda tehát, ha bizalmatlan, mert harmincz évi uralkodását elkeserítették, monarchiája hatalmát egyre gyengítették és aláásták.

Szegeden azonban nem lehetett mindent a király vizsgálja és éber szeme előtt eltitkolni és találkozott néhány az udvarhoz nem tartozó bátor férfú, ki nyomban meghazudtolta az ámitó udvaroncok hamis jelentéseit és ebből beláthatta, hogy a vakmerőség már oly fokra ment, mikép tanácsadóit okvetlen és gyökeresen változtatnia kell, ha hogy az ámitás rendszerét kiküszöbölni óhajtja, — erről pedig meg vagyunk győződve.

A király nem engedheti meg továbbra, hogy hí, szerető népének szíve tőle álnok és lelketlen udvaroncok által elidegenítsék, nem engedheti meg, hogy monarchiájának életereje a hatalomra feltalakodott ámitók és szövetségeseik az állam vért szívó lelketlen pióczkák által felszívassék, veszély idejére a védelemre szükséges minden eszköztől megfosztassék.

A hazug kormányok műve az ország és nép nyomorúsága, a nem-

zeti vagyon, a termelés, az ipar és ezzel karöltve a kereskedelem süllyedése, a lelketlen vérszopó pióczkák műve az állam állandó terheinek oly mérvre lett fokozása, mely semmi arányban sincs annak meggyengített erejével, melyeket csak újabb és újabb terheknek felhalmozásával lehet ideig öráig és csak szinleg kielégíteni, a hazug kormányok műve a majdnem általános elégtelenség az erkölcsi süllyedés is, mely megszibaszta a legjobb erőket, mely képtelenné teszi őket arra, hogy önmagukon és az országon segítsenek, mely terjeszti a legrútabb önzést, reá tanítja a haza fiait, hogy embertársuk, felebarátjuk és a közhaza kárára gazdagodjanak.

A hazug kormányok műve a szegedi pusztulás is.

Kiderítették ezt a többek közt Bakay Nándor a derék szegedi iparosnak a képviselőházban tartott beszéde és abban hivatkozott adatok, tisztán áll, hogy Szeged magánérdekek, — gazdag főúri családok, egy hatalmas vasuti társulat és lelketlen államhivatalnokok magánérdekeinek áldozata lett, de ennek forma szerinti vizsgálata, a bűnösök megfenyítése nem áll a magát „szabadelvűnek” csufolt kormánypárt érdekében, — elhisszük, mert sok, igen sok párttag pórul járhatna — elhatározta tehát, hogy Bakay indítványa mellőztessék és ebbe az „egyesült ellenzék” is más szavak burkolata alatt beegyezett, mert biz ez sem jobb a deákne vásznánál, tagjainak kiváló része már részt vett, másik része még ezentűl akar részt venni a hazugság kormányában és a hatalom előnyeiben.

Emlékezzünk vissza csak nagyjában a keleti, a Kassa-oderbergi vasutak botránnyaira, eltemette azokat a Deákpárt, eltemette hagyja a Tiszapárt, el kell temetni minden igaz szót, hazugságot hazugsággal kell tetézni és ha országvilág tudja is és meg van győződve, hogy ámitás minden, a mi hivatalosan előterjesztetik, mit törődnek ők a közvé-

lemónnyel, — ők képezik az országgyűlés szám szerinti szavazó többségét, — az igaz szó törvényes alkotmányos formában nem hatolhat a királyi fülbe, arról pedig, hogy örökös többségben maradjanak, már gondoskodtak akkor, mikor megcsinálták a választási törvényt.

A király szegedi útjában tapasztaltak mély pillantást engednek ama hazugságok örvényébe, melylyel szentelt személyét körülhálózzák, nehogy a valót láthassa, a király megmondá, hogy a mit saját szemével látott, az messze túlhaladja a kapott jelentéseket.

A király maga is egy pillantást vetett a leplezetlen igazságra, szemé áthatott a gőz- és füst körön, mit udvaronc szerege körülötte gerjeszt, ki tudja e pillantásnak jótékony hatása nem fog-e messze túl Szeged határain az egész édes hazánkra kiterjedni, valjon az árvízből úgy, mint Phönix a tüzből kiemelkedő új Szeged nem lesz-e jelszó arra, hogy pusztuljon a hazug vipera faj a királyi szentelt személye köréből és foglalják el azok, kik szívükben megőrizték a királyi iránti igazi hűséget, kik a loyaltás és a hazaszeretet közt nem találak ellentétet, kik szívüket, tudományukat és erkölceiket tekintve meg is érdemlik, hogy a korona tanácsosai legyenek. Adja az ég, hogy úgy legyen!

A király márczius 17-én reggel 7 órakor külön vonaton érkezett Szegedre Tisza és Wenckheim miniszterek kíséretében, az indóháznál fogadták a főispán, polgármester, Kende és Kállay képviselők, Grölle tábormok, a csanádi püspök és, kit első helyen kellene említeni, az ősz Kremminger prépost. — A polgármester szívrható beszédre a király következőleg válaszolt: „Szívem fájdalom vezetett ide; magam is látni óhajtottam e szerencsétlen város bajait, melynek fűvét mindig szívemem hordtam. Fájt a szívem, mikor láttam, a nagy szerencsétlenséget. Nem kell búsulni uraim! Van és lesz segítség, lelke a legjobb reménye, hogy jobb idők is fognak jönni és hogy ezen város még fel fog virágozni.” — Dáni főispán a királyi vizsgálató szavaira könnyes szemekkel fel-

kiáltott: „Felséged atyai szívtől függ, hogy Szegedről elmondhassuk, hogy nem csak volt, hanem lesz is.” — A király erre azt felelte: „Biztosítom, hogy lesz, még pedig szebb lesz.” — Kremminger prépostnak először volt bátorsága megmondani a királynak, hogy Szeged a Tiszaszabályozás, vaspályák és a magánérdekek áldozata. Lukács kormánybiztos ő felsége kérdésére elég vakmerő volt azt felelni, hogy az eddig talált vízbefutak száma 24. — Mire Kremminger közbe szólt: „Nem igaz felséges uram! magam többet tettem el negyvenhétél. — Kállay megjegyzi, hogy a víz elapadásakor lesznek a halottak számba vehetők; ő azt hiszi ezernél több lesz. (Eddig vízbe futtakat Uj-Szegeden, mert ott lehet temetni, — 267-et temettek.) — A király dereglyén meguzte a vész színhelyét és körülötte nyesen szerzett magának tudomást róla, mire azt jegyzé meg: „Az újságok és az urak nem oly retentőnek rajzolták a város helyzetét, mint minőnek látom. Sokat olvastam és hallottam, de ilyenről képzelmem se volt.” — A töltésen a király a nép közé ment, többeket megszólított, kérdezett, vizsgáltta őket és elrendelte, hogy azonnal tanácskozás alá vessék a leendő munkálatok sorozata, mire Temesváron át, hol ismét meguzte a szegedi menekülteket, a fővárosba visszatért.

Ő felsége újában 40,000 forintot adományozott a szegediek javára és legfelsőbb kéziratot intézett Tiszához, melyben lemond az ezüst lakodalom alkalmából rendezendő ünnepélyességekről azon óhajattal, hogy az ezekre szánt költségek az árvízkarosultaknak juttatásának. A fővárosban nagyszerűen folyik az adakozás. Brűnn városa az ezüst lakodalom alkalmából nem világit, hanem az erre teendőt kiadásokat a szegediek javára adja. Bécsben is a legnagyobb részvét mutatkozik és mindenfelé gyűjtetnek a szerencsétlenek javára.

A magyar delegáció márczius 14-én rövid ülést tartott, melyen Szilágyi József elnök bemutatta az osztrák delegáció üzenetét, mely szerint konstataltott, hogy a két orsz. bizottság közt nincs különbség a hozott határozatokra nézve. Ezután fölolvastattak a legfelsőbb megerősítés alá terjesztendő határozatok, melyek csakis a berlini szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat letárgyalása után fognak megerősítettetni és kihirdettni. Az osztrák delegáció az napi teljes ülésen elnök jelentést tett, hogy a magyar delegáció nuncziama megerkeztek; azután Russ előadó javaslataira, hasonlóképen mint a magyar delegációban elfogadottat a külügyminiszteriumra kért 1879 iki póthitel 46.720,000 forintban, ellenben nem találak elfogadásra

a magyar delegáció határozati javaslatai a bosnyák közigazgatásra és a közlekedés előmozdítására vonatkozólag.

Országgyűlés.

A képviselőház márczius 13-iki ülésének leginpozansabb mozzanata volt Bakay Nándor szegedi képviselő beszéde, ki ezen nap éjjelen érkezett meg Szegedről, hol lakháza szinte összeomlott. Borzalmasan esetele a vész. Szavai velőkbig hatottak. Állítása szerint Pultz tábormok intézkedései megmenthették volna Szegedet, ha Herrich miniszteri tanácsos intézkedései nem kerestek a tábormokét.

A márczius 15-iki ülésen ugyancsak Bakay szólalt fel Szeged város közönségének kérvényéről, melyben egy országos bizottság kiküldését kéri a Tiszaszabályozás felülvizsgálása tárgyában.

A napirenden levő vallás-közoktatási-ügyi költségvetéstárgyalásra esték a márcz. 17-iki ülésben került ismét a sor. Irányi Dániel a vallászabadság és polgári házasság behozatala érdekében nyújtott be egy határozati javaslatot, — indokolva egy a meggyőződés melet hangjára tartott kitűnő beszéddel. Helly Ignác az alapítványok kezelése körül visszaéléseket szellettette Trefort miniszter ur nem nagy lelki öröme. — Kis Albert népiskoláink hiányait sorolta el.

A márczius 18-iki ülésen a képviselőház Irányi Dánielnek a vallászabadságra vonatkozó javaslatát 4 szótöbbséggel elvetette, a polgári házasság behozatalára vonatkozót pedig nagy többséggel elfogadta. Ez ellen csak is a miniszterek, a régi balközépi gárda, a katolikus papok s a konzervatív egyesült ellenzékiek szavaztak.

A márczius 19-én tartott ülésen ismét Szeged ügye jött szóba. Bakay Nándor és Molnár Aladár bizottság kiküldését kéri a szegedi katastrofa előmenyei, okai s a netaláni mulasztások kidyomozására. Lónyay Menyhért pedig Szeged újra felépítésére szükséges tervezetek kidolgozására kért kiküldetni egy 15 tagú bizottságot. A vitában részt vettek Tisza a Kálmán, Német Albert ki a kormányelnököt élesen megtámadván, tehetetlen gyarló embernek nyivánta. — Szóltak még: Simonyi Ernő, Novák Gusztáv, Moesáry Lajos és Ugron Gábor. — A többség mind a három javaslatot elvetette.

Külföld.

Az europai politikai helyzetet e hét folytán nevezetesebb események nem za-

Meg nem foghatjuk Csóka igazgató célját, E. Dékán Róza vendégül felléptetésénél, hacsak e költségbe azért nem verte magát, hogy megmutassa, mikép az illető szerepkörben jelesebb szerződött tagja van társulatának, még inkább feltűnő, hogy csütörtökön újra akarta felléptetni a „Huszársíny”-ben, azonban ezáltal a közönség meguntarta, hogy nem kér az efféle vendégszeretlebsből, mert a ház úres és az előadás elmaradt. Ennyi talán elég lesz arra, hogy ne legyen többé szerencsénk a tisztelt vendéghez.

A pécsi zeneegylet második kamarai hangversenye a múlt vasárnap tartott meg a kiszabott rendben. Beethoven hatosa képezte a bevezetést, aztán J. Szentzky Sarolta k. a. énekelte Rubinstein és Riedeltől dalokat. Ritka szép mezosopran hangjával, melylyel minden árnyalatra és részletre kiterjedő iskolázottsággal oly gazdagon tud színezni, főleg Rubinstein „Könyv”-ét énekelte igazi bensőséggel. Utána Teinzmanné úrhölgy lépett az emelvényre és Beethoven Sonata appassionatáját játszta el. Ha már a legnagyobb ritkaság, hogy nő e reudkívül nehéz sonata betanulására általán kedvet érezen: úgy bizonyára még nagyobb ritkaság az, hogy azt szabatosan el is tudja játszani. Teinzmanné felfogja a lehető legkomolyabb; ő igazi felkeltje a muzsáknak; és ritka izomerővel dicsekedhetvén nagytechnikájú ujjaiiban: a nehéz művet ritka tökélytel mutatta be. Fény és árny volt játékában és ritka élvezetben részesíté a jelenvől szép számú hallgatóságot, mely fel-felzendülő tapsokban fejezte ki halájtát. A hangverseny utolsó részét Beethoven egyik fiatalkori műve a zongorára, klari-nétra és gordonkára írt harmas képezte. Előadták Preuss, Berau (klarinét) és Zoller urak.

TÁRCSA.

Etelkához.

Ne áldozdál gazdagságról, Ne vágyjék lelked fény után; A boldogság, mit lelmi vész; Csak csalta álomkép csupán.

Ne áldozdál rangról, czimról, Másokat ér e szerenese; Ily egyszerű szív, mint a tied, Boldog így soh'sem lehetne.

Disztermekről se áldozdál, Miel' zajos élet zsong körül... Mit ér a zaj — ha a szemekben A titkolt bánat könye ül?

Oh, higgy nekem, a bibor alatt Gyakorta vérzik a kebel, És nincsen ir, mely a tört szívet Egy új életre költse fel!

Maradj te csak csendes lakodban, Hol édes álmat alhatol; Szívedben itt a nagyravágyás A lány öröm közt szétoszol.

Paal Gyula.

Szeged — és a humanizmus.

Egy jövevény maroknyi nemzetség a nagy népvándorlás árjától sodortatva fegyverrel kezében és bátorsággal szívében behatolt Európa közepébe s ott faj és nyelvokosság nélkül országot foglalt s azt államná rendezte.

Barátja nem volt seuki, — s ellensége egész Európa ezer éven keresztül.

Mint a jernzsálemi templom építői, míg egyik kezével álladalmi építletének felemelésén és megszilárdításán dolgozott, — addig a másikkal ellenségei ellen védekezett.

olasz népek segítik a magyart — hanem az emberiség éjt könnyeket és nyujtja segítő jobb kezét az emberiségnek.

A választalat, melyet sima képti diplomaták s ravasz államférfiak emeltek a nemzetek közé, — elfajta a humanizmus lehetete.

A mit fásult lelkű tudósok vaskos könyvekbe irtak az emberi szívről, — hogy az nem egyéb, mint pár kébceniméternyi huzdarab, mely csak arra való hogy a vérkeringést szabályozza, — nyomorult hazugsággá törpül az emberiség nemeskeblű áldozatkészsége előtt!

A pessimistáknak az emberiség erkölcsi süllyedése miatti setét fantáziáját eloszlatja az emberszeretet jótékony világossága és melegsége.

Közönet érte nektek nagy nemzetek nagy lelkű polgárai, kik vizsgálatást nyujtotok a szerencsétlenségnek a megpróbáltatás napjaiban!

És te Szeged! két héttel ezelőtt még büszkeségünk, — ma gyászunk, — töröld le könnyeidet s tekintis bizalommal a jövőbe.

Jövedő nagyságod az emberszeretet gránit kövein fog felépülni!

Jövedő nagyságod késő ezredekre szóló emlékoszlopa lesz századunk humanisztikus nagy éremények!

Ujjá szültetésed nehéz vajadását megkönnyíti embertársaid s egy jó király résztvevő támogatása.

Adja a gondviselés, hogy mielőbb megállhassuk feltámadásod ünnepét!

Színház és művészet.

Színházunkban három este egymásután Mellini tartott előadásokat büvészi mutatványokkal, ködfátyolképekkel, villanyos fényvel. Hogy három előadásra terjesztette ki működése körét, onnan van, miszerint a mit nyújtott: érdekes és tanulmányos s részben egészen új volt. Közönségünk

várják meg. A beállott szünet hasonlít a vihar előtti szélesendhez. — A diplomaták — a politikai élet eme pójáit, — színfalak mögött végzik munkájukat, melyről különféle képen változó hírek keringenek. — Boszák, hogy Anglia, Ausztria-Magyarország, Németország és Oroszország közt feszültség állott volna be, — továbbá hogy Oroszország keleti tervei vesztésvitelére Oroszországgal kötött volna szövetséget, melynek értelmében Oroszország Kelet-Ruméliának Bulgáriával az orosz aspirációk érdekében leendő összekapcsolására nyújtana segítséget, s ez viszont támogatná Anglia ellen Oroszországot, mely most arról ábrándozik, hogy mint lehetne Anglia hatalmának a közepetengeren gátat vetni. — A legközelebbi jövő megmutatja, mit fűztek azon istben, mely a népekre néve mindig csak a nyomor és kárhozát torrása volt.

Pécs városa bizottsági közgyűlése.

Március 17-én.
Főispán megnyitván az ülést meleg szavakkal eseteli Szeged pusztulását, s felhívja a közgyűlést, hogy példájára az ország többi városainak, — Pécs városa is szavazzon meg egy hozzá illő összeget az árvízkarosultak javára.

Polgármester jelenti, hogy ez ügyben már egy szűk körű gyűlést tartott, mely segélyező választmányt alakított, s a segélyezés ügyében már javaslatot is készített.

Felolvastatik a javaslat, mely szerint a tanács kebeléből alakult segélyező választmány 2000 forintot a közgyűlés által megszavaztatja. A közgyűlés a javaslatot általános „megadjunk” felkiáltással fogadta. Ezután Fürster B. indítványozza, hogy tekintve az inség borzító nagyságát s figyelembe véve Pécsnél kisebb városoknál is ez ügyben áldozatkészséget, 4000 forintot ajánl megszavazására. — Ellenmondás nélkül megszavaztatott.

Polgármester felhatalmaztatik ezen összeget kölcsön útján beszerezni oly formán, hogy az négy évenként részletben négy év alatt törlesztessen.
Ezután felolvastatik a vallás- és közoktatási miniszter leirata, a nagykövületi állami reálisiskola szegény tanulóinak segélyezése iránt. Főispán azon megjegyzésére, hogy az e célra kibocsátott sorsjegyek úgy is terjesztettek, — egyéb segélyezést megtagadtattik.

Következett a megírt kiadói állomás választás utáni betöltése, melyre Fersch Ferenc választatott meg.

Olvasatik ezután Dr. Pollák János kanonok alapító levele, melyben apáca utca 18. számú házat egy létesítendő szegényház alapjául felajánlja, oly kikötéssel, hogy még a f. év első negyedéről a házbért 5 szedi be, a hátralévő 3/4 évi házbér pedig az átiratási s egyéb költségekre lesz fordítandó, — s így a ház az alapítás céljára csak 1880-ik évben lesz használható. Kikötői továbbá, hogy neve és alapítványának minősége szembeállítva helyen s fenmaradó módon megőrökíttessen. Az adományozást a közgyűlés közszóval fogadja s főispán ur vezetéke alatt egy nagy számú különség ajánkozott a nagy lélték adomány megköszönésére.

Kissé élénk vitát idézett elő az ezután szóra jött „Rudolfium árvaház ügye.” — Polgármester az árvák élelmezési költségeire a szegény iskolák gyermekeik javára fordított borvám jövedélemből kíván 5000 forintot fordítani. Ellene beszéltek Radocsay, Kovacsics, Bubreg és többek, azzal érvelve, hogy jöhet év, melyben Pécsért nagy börtérmet lesz, a vidéken pedig nem, — s akkor e czimen oly keves összeg folyik be, mennyi eredeti rendeltetésére se leendő elegendő. Erre polgármester oda módosítást indítványoz, hogy ezen fedezési mód csak a jelen és a jövő 1880. évre szolgáljon, — most pedig az érintett pénztárral tétlen van, — a közgyűlés e módosítással az indítványt elfogadta.

Ezután polgármester tesz jelentést az osztrák-magyar bank egy főkéjének Pécsen leendő felállítására ügyében Budapestben járt különség viselt dolgaiért; — elmondotta, hogy a miniszterrel — is, meg a pénzügyminiszter ur is azzal biztatott, hogy várhatunk. (Nohát csak várja. . . várjátok!)

A királyi pár ezüst menyegzőjének megünneplési ügye a Rudolfium ügyében kiküldött bizottság teendői közé soroztatott.

A város tanácsának megállapítása iránt elfogadtattik.

Ugyanannak előterjesztése a 78-iki közgyűlés előírnyat németül tételeinél történt tulkiadás tárgyában, tudomásul vétetett.

A tanácsnak az alapítványokról előterjesztése tudomásul vétetik csupán arra utasítatik, hogy a temetői alap kezelőjét vanja számadásra. —

A város házi pénztára által kifizetett, de a templomok pénztárát terhelő 341 ft 95 kr. törlése iránti előterjesztés, egy a szőlő karók mikénti értékesítése tárgyábani jelentés, — valamint a fekete és pécsi víz szabályozási alapkére fizetendő 211 ft 36 kr. kiutalványozása iránti tanács előterjesztés helybenhagyólag tudomásul vétetik.

A vágó hid és sertés öldének, egy a sakterhelynek a meyeri malom mellett legelőn leendő felállítására tárgyában fel-

olvasott tanácsai javaslat hosszabb vitára adott alkalmat, — különösen azért, mert néhány képviselő akarta úri finyakkodással egy perczig sem nagy úri tovább, hogy a fenti helyiségek a város belterületén maradhassanak. Végre a sok szózat az lett vége, hogy elvileg kimondatott ugyan e nagyon is korszerű intézkedés, de kitéve — nagyon helyesen — attól, hogy a fenti függővé és akkorra halasztatott majdan, ha a városnak erre szolgáló alkalmas tere s azon e célra berendezett helyisége lesz.

A kebelbeli árvázok által kiterjesztett számadás megvizsgálására a kiterjesztendő bizottság iránti tanácsai előterjesztés elfogadtatik.

A szepitési szakbizottság jelentése a belvárosi templom helyreállítása körül felmerült 2471 ft 52 kr. többlet kiutalványozása iránt hosszú vitát idézett elő, míg végre a többség felállás útján a javaslatot elfogadta s a kívánt összeget kiutalványozta.

A rendőrkapitányok a házalás korlátozására irányított előterjesztése helyesbég elfogadtattik.

Ezután felolvastatik Polcz Károly ezredesnek Pécs városa diszpolgárává lett megválasztása alkalmából a polgármesterhez intézett köszönő irata, — úgy színté a Vik száma honvédpáncosnokság átirata, mely szerint Hollán Ernő tábornok a Pécsen felállítandó honvéd-sátortábor ügyében tartandó értekezletre f. h. 19. év Pécsre fog érkezni.

Vége több rendbeli elagzott és munkaképtelen egyének segélyezésére vonatkozó tanácsai előterjesztés olvastatott fel és fogadtatott el.

A jövő rendes közgyűlés határnapján f. évi május 19-ike títzetett ki.

S ezzel az ülést déli 12 órakor szétoszlott.

A pécsi közszéki iskolák és a szülők közt fenforgó panaszos ügyek.

Mély sajnálattal, sőt mondhatók megütközéssel vettünk tudomást azon eljárásról, melyet a helyi isk. szék elnöke a tanítók és tanítványok, illetőleg a szülők közt fenforgó panaszos ügyekben követ, sőt magának megenged. A dolog sem több sem kevesebb, mint hogy az iskolaszéki elnök ur egyes szülők panaszára a tanító által megütközött gyermeket tanítóval egyetemben a rendőrkapit. hivatalba idézti, ki a gyermeket megvizsgálván a tényesetről a további eljárások czéljából jegyzőkönyvet vévél fel. — Itt csak előzőleg is sajnálattal fejezzük ki a fölött, hogy akadt tanító, ki nem ismerve fel jogát és az eljárás törvényellenességét, ily jelenet lefolyására okot szolgáltatott. Hogy a t. iskolaszéki elnök ur ily jogok gyakorlására s az iskolai törvényben nem talál, azt tudnia kell, s így ezen eljárás vagy a tanító elleni személyes ellenszenvnek vagy azon, különösen az isk. ügyekben önkényesről eljárásnak tudható be, minőt az isk. széki elnök ur hallomás szerént gyakorol, s mikben ellenvéleményt nem igen tilt el, különösen a tanítókkal szemben. — Én az ily eljárásnak végtelen messze kiható, még pedig az iskola egész belételeire nézve; mert ennek következménye az amúgy is meglazult isk. feyelemnek alapjában való megrázodtatása, ebből folyólag a taneremények szerfeltett kéts eredménye a megütközött és féltékenyen őrzött tanítói tekintélynek teljes megsemmisítése; s zóval: czelekkára métele mindazon messze kiható czelekkára, melyeket az iskola, mint ezek legfőbb tényezője után jogosan várhatunk és amelyek megvalósítására vanhat áldozunk. Én tehát meg nem foghatom, hogy mik vezérelték az elnök urat ezen eljárásban, — melyet neki is helytelenek és szabályellenesnek be nem ismerni lehetetlen.

Nem bocsátokom itt taglalásába annak hogy mennyiben engedhető vagy szorítható meg a törvény szellemében a testi büntetés nem kiserlem oktatástani érveket is bebizonyítani, miként okkal-móddal s annak helyén utolsó kísérletül, néha az érzékenyebb testi büntetés mennyiben szükséges; mert azok, kik ennek szükségét a legkritikább és végső esetben be nem látják azoknak ugyanis hiába sorolom elő a legnagyobb mértékű bizonyosságokat is. Én ezáltal tisztán csak az eljárás felett akarok mondani ítéletet, azzal midőn mondom, hogy ezen eljárás amily káros és a tanítóságra nézve lealacsonyító volt, éppen oly törvénytelen is. Az isk. széki elnök urnak tudnia kell, miként az ily esetekben mind két fél meghallgatása, vagy ha kell és veszélyes testi büntetés az orvosi lelet felvételével is, — ítéletet monadni és illőleg bíraskodni az iskolaszék hivatott egyedül, nem pedig a kapitányt hivatal. — Vagy talán a tanítóságnak ily módon szándékos lejárata czelekkatott? — Nem! ily bírósi merénylést a legszentebbellen, mely csak egy az egyes szülők mint a közönség közös szentélyét képezheti, nem hihetők! De nem mosogatom tovább a szennyest híz azok, kik e kevesebből meg nem értettek soha meg sem értenek, bármint szózatolják is nekik a fölött, hogy mily veszélyes környezeti a nevelés is általában a néződékek jövedőjét; de nem mondhatok le azon reményről, miként az isk. szék figyelmére fogja méltani ezen egyenlőre oly csekélynek látszó de mégis oly szertelen romboló hatású eljárást, s gátot fog vetni az ilyen elnöki eljárás ellen, legyen az bár egyáltalán esetleg polgármester. — Ha vannak bajok a tanítóságnak mert lehetnek — de egyáltalában az iskolai életben, orvo-

soltatassa azokat a maga módja és rendje szerént, de ne tegye ki törvény ellenre annyira a tanítókat a szegénypadra a tudatlanabb tömeg gyönyörködésére; sőt mint hallom az ily dolgok legyezetése már kezd teremni gyűlöletet. — Ezen tett által nagyon kétes hírbe hozta azon elnöki véleményt, mintha az elnök ur kiben tagadhatlanul az erély hiányát kétségbe vonni nem lehet, oly nagy barátja volna az iskolának és tanítóknak. — Én azonban bizom az isk. szék bölcsességében, s egyáltalán nem adom fel a reményt, miként ezen ügy aként fog megoldani, miként az visszahatást az ügyre nem fog gyakorolni és a fellázadt kedélyeket lecsillapítja.

És most tehozad kedélyek, te martyrkoszoru nyertes, te méltatlan bántalmazott tanítók s azok érdekeinek mindenkor védelmezője „Néptanoda” és kérdem: hol késik annyira ismeretes stentori hangod ez éji bushomályban? — vagy:

Nem látod a szent ügy miként homályosul? Nem látod a boszus elnöknek Osterát pattogni nyomorok hátán?

vagy talán: „forgó viszonytagyjáram alatt nyögünk”. — De hája szegény néptanító, így van az: te töltöd várja a világ megváltását; te hozzad a te működésedhez köti az emberiség üdvességét és mégis mily nagy: senki felett sem suhog annyira az önkényi pallós mint felett! Különbözik igaz: „aki nyakába veszi a jármót, az méltó rá hogy hordozza”. — De mégsem: mert mint hallom, a pécsi tanítóság hű akarván maradni régi hírnevéhez, emlékiratot nyújtott be az iskolaszékhez. Ajánljuk azt az iskolaszék nagybecsű figyelmébe, mert ha valaki, ez bizonyos megérdemli a figyelmet. Hanem nyit titok gyánánt beszélk szerteszét az isk. széki elnök urnak abbeli nyilatkozatát, miként ezen emlékiratnak vissza nem vézése esetén vég, s vagy az illető tanító fog távozni. Hát ez ismét micsoda? Kiknek tartja X. elnök ur egyáltalán a tanítókat? — talán egy sereg felől jésztégek, mely csak csiripelni és homi veresgeknek csak futni és nem eszeledni képes! —

De nem ilyesmit s ha mondhatta az isk. széki elnök ur s ha mondhatta, azt hatalma érzetében a polgármester ur mondhatta csak, mert egy bannus isk. széki elnök erre nem képes; de továbbá kiténik, miként egy személyben két ily fontos hivatalt egyesíteni nem lehet, az összeríthetlen, mert lám mily megsemmisítő jöhet e két hivatal egy személyben egymással, s így jó lesz, ha a polgármester ur beváltja szavát s ajánlja magát az isk. széki elnöknek.

Legtöbbet pedig kívánatos volt, miként a legkritikább esetekben nagyvotassággal de ekkor az erkölcsi élet ébresztésére bizonyos ünneplésséggel alkalmazandó testi büntetésnek mely esetekben és mi módon alkalmazása tekintetéből szabályzatot dolgozna ki az isk. szék. △

Mohács, 1879. 11/3.

Hogy midőn „ama 3 veterán tanító” a „Mohács”-ban a küzdterre ellenem oly hetykén kiállott, minő szempontból indultak ki, — sok egyben kívül kiténik a 9. számban hozott „válasz”-nak nevezett vergüldéstük eme reám vonatkozó passzából: „nem az az ellenség, aki annak vallja magát, hanem az, aki működésével — ha mindjárt jó szándéku is — a károkat okoz valakinek. . . .”

Tehát világos, hogy ők azon feltevésben, azon indokból ragadtak tollat, hogy én nekik kimutatással „kárt okozok!” Magyarazzam e a saját érdekére féltékeny 3 v. t. urak: minő széken az rájuk néz, ha ők, midőn valaki az iskolai állapot hiányait kimutatja, azok orvoslását sürgeti, nem azért állanak elő, hogy mint a népnevelés „okleveles” apostolai a hiányokat megvitassák és a szükséges orvoslást maguk is követeljék, hanem hogy ők valahogyan kárt ne szenvedjenek?! Azon gondolat, hogy az iskolának sok a hiánya és hogy annak a törvény követelményeit mindinkább meg kellene közelítenie, nem zavarja csendes álmaikat, és ez Erdemben soha egy soruk nem is láttam. Azon rémlátás azonban, hogy én a tények elsorolásával nekik kárt okozok, nem engedi őket nyugodni és — hajba kapnak velem.

A „szakavatott” urak, úgy látszik, nem tudják, hogy az ily hamis kiindulási szempont még a vitában való részvételi jogot is elzárja előlük! Ők nem tudják, hogy én kimutatásomban nem a tanítókat, hanem a különféle felekezeti iskolabeli állapotát klasszifikáltam! Nem tudják, hogy ott nekem volt, semmi dologom és semmi bajom sem volt, hanem én azt néztem: ez vagy az a tanító mit és hogyan tanít, hanem hogy az adott szavak, melyeket nem én fordítottam ki, mit bizonyítanak! . . .

Már hiszen ha 3 v. t. a nyilvános téren oly nagy lármával lép fel, — legelőbb is az elemi dolgokkal kellene tisztában lenniük. — Vajjon gratuláltak-e már a kartársak vezéreik ügyetlen fellépésért? —

Egy helyen azt mondják e tréfálni is szerető urak, hogy „én talán nem lévén eléggé szakavatott a népoktatás ügyének magasabb intencióiban, nem foghatom fel, miként lehet egy irodalmi válságot itt helyben pártolni”. . . . Egy másik helyen pedig azt tanácsolják, hogy „reformtörvényekkel h a z o n b e l t t l , azaz: az iskolákban igyekezzem érvényesíteni”. . . .

Tehát mintha előbb azt mondanák, hogy az irodalmat pártolni kell, mert ez által a szellemi felvilágosodás és a közügyek iránti érdeklődést fejlesztjük; azután meg azt ajánlják, hogy a tanítóról ne írjak . . . nehogy annak állapotát a kö-

zönség valahogyan megtudja . . . mert nem jó annak mindent tudni. . . .
Na hát én most csakugyan nem tudom: írjak-e vagy ne? . . . Ah! most már értem: csak a Szabényi ur „irodalmi válságot”-at kell pártolni! . . . De még sem! . . . A tanítói állásról nyilvánosan csakis a t. uraknak szabad véleményét adniok, mert más ahöz nem ért. És ha a vet. urak találnának valamit, a mit a moh. iskoláknál érdemes lenne előadni, majd szólanának és írnanak ők. . . . Így hát hallgatnak. Most csak azért szokáltak fel, mivel kimutatásomban én csak ő ellenük akartam polemizálni. (!)

Na én mint „a népoktatás ügyének magasabb intencióiban nem eléggé szakavatott”, megvallokkal sokkal egyszerűbb nézetem volt mind az irodalom pártolásról, mind pedig arról, hogy a reformtörvényeket hogyan kell érvényesíteni. . . . Én ugyanis mindig azt hittem, hogy a népnevelés nem a tanítókat, hanem az összes közönség ügye lévén, azt akár „házon belül”, akár nyilvánosan megvitatni nem épen a tanítókat kizárólagos szabáldalma és kötelessége, hanem a körülmezők szerint minden egyes! Én azt gondolom, hogy mikor a törvényhozás az iskolaszékeket felállította, annak czélja éppen és különösen az volt, hogy a szakavatlan közönséget a saját legfontosabb ügye érdekükébe vonván, a népnevelés nagy munkájában az az iránt érzékkel bírók, minél inkább részt vegyenek, hogy így az az iránt való érdeklődés minél inkább és általánosabban felvételless! . . .

Csodálom, hogy a megváltásodott tanító urak e felett másképp vélekednek! Na iszen messzire is haladna Magyarország tanítói, ha azt várnák, hogy az ily gondolkozásu tanítók terjesztenék a népnevelés iránti fogakonyaságot; ha a v. t. urak eszejárása szerint a tanítókat csakis a tanítókat szólhatnának, mások azonban kizárhatóak csak az iskolákban tanácskozhatnának arról! . . .

Minden egyes polgárnak nemcsak joga, hanem erkölcsi kötelessége is, hogy a tanítóihoz tartozásához képest bármely téren hozzájáruljon. Annál inkább áll ez már hivatásuknál fogva a tanítókat — és különösen azokra, kik a közönségtől épen azon czélból választanak meg, hogy mindent elkövessenek arra, hogy iskolája a törvény kívánalmának minél inkább megfeleljen.

Mikor én a moh. iskolákról évi kimutatásomat készítettem és abban az orvoslándó hiányokat felderítettem, nemcsak mint polgár és iskolaszéki tag, hanem mint a moh. összes iskolák felügyeletével is megbízott id. iskolatagozó öhajtottam fontos kötelességemnek eleget tenni. — Mindezeknél fogva, még azért is, mivel a magam szemével is eléget látok, nem tartottam szükségesnek a 3 v. t. urat megkérdezni az iránt: vajjon csak „házon belül”, titokban vagy pedig az egész közönség előtt, melynek érdekét (és nem a 3 v. tanítóét!) képviselem, adjam-e elő véleményemet. . . .

Úgy látszik a 3 v. t. ur azt hiszi, hogy a közönségnek nincs köze iskolája állapotának ismeretéhez, csupán az ő fizetésükhez!

Hogy mit kell „házon belül elintézni”: azt megsumom én a 3 v. t. urak: azt hogy melyikük agyában szílemltet meg azon eszme, hogy ellenem oly ártalmasan támadást intézve, gondolkozásu furcaságait a közönség előtt elarúlják. — — —

Igen ám — gondolják a vet. urak — de a népnevelés ügyének magasabb intencióit csakis a képezdeben tanulják. . . . Tehát nekem már ezért sem kellene ahhoz nyilvánosan szólni. . . . És e képződő urak, kiknek sem a tan., sem bármely más közügy érdekében soha egy sorát nem olvas hatni, derékben mög az is nagygyazák, hogy a népnevelés szempontjából kell az irodalmat pártolni! . . . Ők! — kik most is csak azért szedték elő roszdas tollakat, hogy az ő képzelt birodalmuk határát ne háborgassam és hogy a közönséget legfontosabb ügyének állásáról fel ne világosítsam. . . .

Valóban szörnyen restelnem a dolgot, ha „nem szakavatott” lettem e akor a népnevelés, akár a saját fontosságát illetőleg még ily zavaros fogalmakkal bíró férfiak lezkejtére szorulnék! . . . Igaz, hogy ez esetben nem lenne velem semmi bajuk. — — —

A nagyképu férfiak úgy vélekednek, hogy minden pályájú ember maradjon a maga szakmájánál: az iparos péld. a kereskedő, ügyvéd stb. gondoljon csak a saját dolgaira. Az iskolát? Arra ne legyen senkinek se gondja. . . . majd elvégzik azt a tanítókat. . . . Én mint orvost szintén maradjak csak az egészségügynél: „tisztítsam a kórházat”, hogy abba neves barátság, körbenyit, „egészsége veszélyeztetése nélkül bemennie lehessen”. . . .

Hát értsék meg a szakmájukra féltékeny urak, hogy hát voltaképpen sem így a népnevelés, hanem a közegészségügy szempontjából szölok én a tanítóihoz. . . . úgy lévén meggyőződve, hogy a közegészség alapja épen az iskolában rakatik le! . . . Különbözn én sem törődöm ám többet a népneveléssel — mint akár ők. — — —

Böhm ur megró azért, hogy én a 26 füzetes műveit ábrak megemlítése alkalmával a már előbb létezett könyvtár történelmét nem adtam elő, holott ő engem arról „felvilágosított”. Pedig biz ez csak azért esett meg, mivel nem akartam az alkalmon kapva a v. t. urakat a közönség előtt bevádolni, a miért ők elég gondatlanok voltak azon, az ő közös felelő-

ségük alá tartozott könyvtárt „eltűnő” engedni. — — —
B. ur azt állítja, hogy „az iskolákban a mult év tavaszán, némely javításokra nézve nyert megbízatásban még ma sem adtam be véleményem”. — En erre azt mondom, hogy ez gyerekekhez sem illő, tres árukkodásnál nem egyéb. . . . Hogy a kellő javítások feletti véleményadásra én magam is ki lettem volna küldve: ez nem igaz! Kiküldtven többen is voltak és a szükséges javításokat már előbb hol egyikünk, hol másikunk véleményezte is. A véleményem nem mult és nem is igen kellett valamire, hanem csak az erély- és következetes, hanem. . . .

„Tény az — állítja tovább B. ur — hogy én az iskolákban egyszerűen tettem indítványt, hacsak nem vesszük annak azt, midőn két tanító Boszniában lévén, azok féltéséből levonást indítványoztam. . . . Na ez még úgy sem igaz!”

Az „igazi” tény az, hogy ezen piszkolás iróját, ki az iskolákban annyira „helyt állott”, hogy midőn pletykájt írta, már „odább is állott”, feltűnően jellemzi; — de még két társát is, kik neki szekundálnak, hogy csak „levélgüaszanak.”

Az ily piaci pletykáldok — még ha igazuk lenne is! — inkább 3 vén banyához, minsem 3 vet. tanítóhoz illenek!

Vajjon már a mult tanév elején nem indítványoztam-e, hogy mielőtt működszünkket megváltanánk, a törvénykönyvet kezünkbe véve tervet, rendszert készítsünk, hogy eljárásunknál azon irányban következetesen és erélyvel haladva, a czélt; tanítványunk előbbrevitelét, ha lépésben is, de mindinkább megközelítsük?! — Az indítványom nem fogadtatott el az igaz, mert mások azt feleslegesnek tartották; pedig könnyű lenne most is kimutatnom, hogy a rendeltetés megfizetésén minden törekvésünket. — És nem sokára ez után a látogatott iskoláról jelentést tevén, nem indítványoztam-e, hogy a külső kat. iskola 2 tanteremmel bővítessék és hogy a helyi iskolában is még legalább 1 párhuzamos osztály álltassék, mely indítványom el is fogadtatott és annak végrehajtása ugyanakkor el határozottat? . . .

Ha B ur egyetben kívül ezekre sem emlékeznék: hivatkoznám az iskolaszékre! . . . Igaz hogy én nagy rábeszélő tehetőségem nem bírván, sokat nem szoktam beszélni! De hogy én helyettem a „szakavatott” B. ur részeltette volna az iskolaszéket bős tanácsaival; hogy szakértelmével ő állott volna elő: erre már aligha fog emlékezni valaki. . . .

A mi a Boszniában volt 2 tanító fizetését illeti: igaz hogy én a képviselőtestület által (hová az ügy először áttétett) már előbb tett javaslatot, hogy t. i. azok fizetéséből két id. segédtanító fogadtassék és a maradandó felesleg amazok részére bocsájtassék, pártoltam, és azt mint igazságot és méltányost elfogadásra ajánlottam, és pedig annál inkább, mivel rendelkezésünkre más pénz nem volt, én előttem pedig a közönség és 200 gyermek érdeke sokkal többet nyom, mint a két tanítóé, kik végre is ha az állam őket felolajja és saját czéljaira felhasználja, csakis az államtól követelhetnek kárpótlást, de nem a közönségtől, melyet azon oklval állam legszükségesebb munkásai elvitale által szintén megkárosít. . . .

Igaz ugyan, hogy a tanító a „közgyű szolgáltatásban áll”; de én legalább a hivatalos lapokból — úgy olvastam, hogy mindazok, kik Boszniába lemenesztek, a közgyű, a haza iránti szolgálót végeztek. . . . Tehát szeretném tudni: miért nem kívánhatnának mindazok, kik a halál torkába vitettek, kiknek családjaik ithon sokszor a legnagyobb nyomorral küzdenek s kiknek egy része talán csak halni jön vissza. . . . hasonlóképen kárpótlást?! — En részemről elég méltányosnak találom a közszéktől, ha az a tanítóval a közös bajt megosztja; de hogy a terhet mindenki viselje, csak a tanító nem: ezt indokolni épen nem tudnám. Az egyesek iránti nagylelkűséget én csak akkor tartom igazolhatónak, ha az a közgyű érdekében történik. Legyen nagylelkű a közgyű pedig a tanítói érdemreit méltányolja; tegye azt, hogy azokat s családjaikat a sors csapásai ellen biztosítsa! De hogy az állam hibáját a közszék tisse helyre: ezt én elhibázott nagylelkűségnek tartom.

Én részemről a tanítókat a közgyű legfontosabb és legszorgosabb szolgáltatásban állónak tartván, azokat, a haza üdvédelmi harezólti eltekintve, a katonai szolgálattól egészen felmentendőknek vélem. És őszintén megvallo (a nélkül hogy a vet. uraknak hizegkni akarnék. . .), hogy az elfogulatlan gondolkozásu, a hivatásukat megértő és átérző tanítók a legnagyobb becselt birkák is előttem; mert is kívánom, hogy a tanítói állás a leg tisztelhető és az anyagi gondoktól annyira ment legyen, hogy azok teljesen hivatásuknak élhessenek!

Mindezt már nagyszertlen lehetne indokolni. De ha a 3 v. t. csak logika a tanítókat iránti barátságok fele abból következhethet, hogy udvarol-e nekik az ember vagy nem; enged-e a közönség előtt a kétszer kettő négyet eltagadni (még több is erkölködnék a közölt számokat félre-magyarázni!) és magát általuk gyaláznivaly vagy nem: akkor én a tanítóknak csakugyan nem vagyok barátja. . . . És ha én a tanítói előmozdítása érdekében tett eljárásommal ő bennünk, vagy bárkiben is csak „ellenséget támasztanék” magam iránt: ez csakis az illetők erkölcsi hátrányára eshetnék. — — —

A 3 v. t. ur nagy hangu erkölködséit azzal fejezi be, hogy „ők a tisztán tanítói vitának ex professo is nagy barátjai

— **Orosz a csavargók ellen.** Providence városában (Rhode Island állam) a hatóság felfüggesztette a földművelőket a polgárságot, hogy a koldusoktól megvédje az államot, s adjon nekik j gyet, melylyel ha a feldvarban megjelennék, naponta 50 centet is kereshetnek s élelemmel is ellátnak. Május 1-től december végéig csak 57-en jelentkeztek a feldvarban, dacára, hogy a csavargók előbbi száma: 5168 ezen idő alatt 1517-re olvadt. A munkakerülő nép inkább éhezett, sem hogy dolgozzék. Elékné illusztrációja ezen kísérletet a e fajta koldusok munkakerülésének.

— **Déli Oroszországból.** Hamburgban egy oly kupéba szorítottak egy urat amelyben már heten voltak. Igen kényelmetlenül érezte magát. Hadiesre gondolt. Nagy sóhajjal így szól: Igazán örülök, hogy nem sokára végére érek hosszú utazásomnak. — Vajon, hánnan jő? Kérdezi az egyik kíváncsi utitárs. Déli Oroszországból, feleli szorongott barátunk. Mintha pestis tífus volna a kupéba, két állomáson úgy kipusztított. A dolgnak persze azért volt ily nagy hatása, mert akkor esett meg, midőn még mindenki a pestisről beszélt, arra gondolt és attól félt.

— **Törvényeségi jelentés.** Délmetországban egy törvényeségi tárgyalás alkalmával a következő párbeszédet kezelték. Elnök: Hogy lehet egy férj oly durva, hogy tányért hajít felesége fejébe? Vádozott: Nagyságos elnök ur, ismeri a feleségemet? Elnök: Nincs szerencsém. Vádozott: Akkor hát ne kutyogjon. — **Hogy jár az a ki Tiszta Kálmán** levelez. Egy szabadtéri polgár ad personam levélileg fordult Tiszához, panaszkodva a helyi miniszteriummal levert ügye elintézésének késedelme miatt. A levél hivatalos beadványnak vétetvén, megjelent tregkapt a többszörös bírságot rárózó ítéletét meghagyást, mint a szorgalmazott határozatot.

— **A lánchíd gyalogközönsége** ezen-
tul ismét a hid tulsó végén fogja átadni a vámbárczakát, mert a váltás és átadási helyek közelsége miatt sikkasztások fordultak elő, (számszerint 29 eset) melyek megállítására legezlszerűbbnek mutatkozik a régebbi intézkedés helyreállítása. **Egy Tirnovából érkezett megbízható** kéz által írt levél jelenti, hogy f. hó 5-én Rustuk, Tirnova és Várnán több egyén fogott el a muszka rendőrség által, — a szerencsétlenek Várnánál hajóra szállítaták és Odesszá vitték. Onnan aztán csak egy ut van még — t. i. Szibériába.

— **Hamburg város polgárai egyhangulag** elhatározták, hogy jövőre semmiféle érdemelet el nem fogadják és egy városi hivatalnoknak sem szabad semmiféle rendje elfogadni. A határ. hozatal előtti vitában dr. Cropp ezeket mondta: „Mi hamburgiak megatassuk meg, hogy polgároknak éreztük magunkat, s a fejedelmek kegyére nem szorultunk.“

— **Irólávidra-Cowper** mérnök a londoni táviró mérnök társulatnak a mult héten új nevezetes találmányt mutatott be. Ezen táviró tinta várt írja le az átvételi állomáson azt, mit a feladó állomáson írni akart és pedig a feladónak kézvonásait adja vissza. A találmány, mely nem cserélendő fel a már korábban feltalált ugynevezett másoló-táviróval, igen leleményesen van szerkesztve s csekély gyakorlati értéknek látszik.

— **Nagy tüzérsz. pusztította Salzburg** melletti Neumarkt; az összes községi és állami épületek elégették, és több tüzöltő odaveszett. A lakosság egészen tönkre ment.

— **A róm állapotok Oroszországban** folyton tartanak; a szocialista-forradalmárok edes-keveset törődnek a rendőrséggel, a mely már teljesen terrorizálva van. F. hó 7-én megint Knoop ezredet, odesszai rendőrezredet találták meggyilkolva ágyában; egy cédula volt mellette ezen fejérrással: A szocialista-forradalmi végrehajtó bizottság parancsára. Ez fog történni az összes zsarnokokkal és szolgáikkal.

— **Lapunk mai számához van mellékelve Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársulat körözüvénye, ajánljuk gazdáknak és molnároknak kiváló figyelmébe.**

Szini előadások sorozata.
1. hó 22-étől.
Szombat: Bogdy Alajos jutalmául „Hunyadi huszárak.“ — Vasárnap: „Kornevilli harangok.“ — Hétfő: E. Dékány Róza asszony utolsó előtti vendégtájkául „Fatinizta.“ — Kedd: E. Dékány Róza assz. Buczsi fellépte és jutalmául „Angot.“ — Szerda: Veress Sándor jutalmául „Milton.“ — Csütörtök: „Niniche.“ — Szombat: Hetényi Antónia jutalmául „Könyvmű leány.“

IRODALOM.
Táborszky és Parsch zenemű kereskedésében Budapestben megjelent „Fluide Galopp“ zongorára szerz. ifj. Fahrbaeh Filop. — Ára 50 kr.
Képes világtörténet. Dr. Bibary Ferencz. Ezen általunk már megemlített műnek 3-ik füzetet jelent meg Mehner Vilmos könyvkiadónál Budapestben három becses műmelléklettel és számos a szövegbe nyomott illusztrációval Egyiptom történetéhez. Ára egy füzetnek 30 kr.
A „Figyelő“ irodalom történeti közlöny f. é. 3-ik füzetének tartalma: Tompa Mihály költészet, Kerékgyártó Elek, — Erdősi János nyelvészete, Dr. Janos Benedek. — A Teleki-könyvtár és a marosvásárhelyi Kemény Zsidmond-társaság, Jakab Elek. — Révai Miklós élete és munkái, Csaplár Benedek. — Magyar írók élete: Csengeri Antal, Dr. Márki Sándor. — Irodalomtörténeti repertorium, Szinyei József. — Kiadja Aigner La-

os Budapestben Előfizetési ára egy évre [10 füzet] 8 frt. Egy füzet 1 frt.

— **A „Vasárnapi Ujság“** márcz. 16-ki száma következő tartalommal jelent meg: „A Vasárnapi Ujság 25-ik évfordulóján“ Nagy Miklóstól. — A Vasárnapi Ujság legelső számának első oldala (negyedréz nagyságban). — „Hogy született, hogy dajkálták“ Jókai Mórtól. — „A Vasárnapi Ujság dolgozóitársai“ (56 arcképpel: Pákh Albert, Heckenast Gusztáv, Jókai Mór, Gyulai Pál, Arany János, Tompa Mihály, Szász Károly, Ipolyi Arnold, Szemere Miklós, Palfy Arnold, Szilágyi Sándor, Bérczy Károly, Szabó Károly, Brassai Sámuel, Vajda János, Römer Flóris, Salamon Ferencz, Ágai Adolf, Zilahy Károly, Vámbéry Ármin, P. Szathmáry Károly, Thaly Kálmán, Idősb Szinyei József, György Vilmos, Pauler Gyula Szilágyi István, Bak-say Sándor, Dalmady Győző, Tolnay Lajos, Szász Béla, Hermann Ottó, Takács Lajos, Vida József, Kenessey Albert, Dömötör Janos, Nagy Iván, Desák Farkas, Keleti Gusztáv, Beóthy Zsolt, Sári Lajos, Eötvös Lajos, Eötvös Károly, Kazar Emil, Tórs Kálmán, Fejes István, Réthy Lajos, Könyves Tóth Kálmán, Va ga János, Illyés Bálint, Baráthy Ferencz, Ballagi Aladar, György Endre, Hoitsy Pál, Erdősi Béla, Dapsy László, György Aladar arcképpel). — „A Vasárnapi Ujság bibliográfiája.“ Idősb Szinyei Józseftől. — „Hosszu életű hírlapok“ Idősb Szinyeitől. — „A Vasárnapi Ujság huszonegyedik évfordulóján. Nagy Miklós úrhoz a Vasárnapi Ujság szerkesztőjéhez“ Gyulai Páltól. — „Hunyady János Nádorfehérvárnál“ Doré rajzával. — „A száműzött pájkja.“ Költemény Keleti Gusztáv rajzával. Szász Károlytól. — „V. László magyar király leánykérő követsége“ Brozik festménye képpel Szilágyi Sándortól. — „A ki örökké bujdosott.“ Igaz történet. Közli Eötvös Károly. — „Báthory István-féle emlékműre a nemzeti múzeumban képpel. — „A szegeli vész.“ Eötvös Károlytól. — „Az áryiz pusztításai.“ — „Józeik Jónás levele.“ — Irodalom és művészet. Közintézetek, egyetlek, stb. rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedéve 2 frt. a „Politikai Ujdonságok“ kal együtt 3 frt. Ugyanezak a Franklin-Társulat kiadó hivatalában Budapest, egyetem-utca 4-ik sz. megrendelhető a „Képes Néplap“ és „Politikai Híradó“ legolcsóbb hetilap a magyar nép számára, melynek előfizetési ára félve csak 1 frt. A „Háború-Kronika“ negyedéve a „Képes Néplap“ pal 1 frt. a „Vasárnapi Ujság“ gal 2 frt 50 kr., a „Politikai Ujdonságok“ kal 2 frt.

— **Az „Apollo“** zeneműfolyóirat márczius havi száma következő tartalommal jelent meg: I. Nefejejs, szalondarab Paulzer J. L. től. 2. Bányász induló Au Alajostól. 3. Csillagok, szöveg nekiküldi dal Langer Viktortól. 4. Az én polkam, tipegópoka Klepseh Károlytól. 5. Elő- vagy utójátékok orgonavagy harmoniumra írta Zsaskovskyy Endre. 6. Népdaigyongók „A sarga csikó“ című népszimfoniából: I. Tul a Tiszán felér kendő teget. II. Bujdosik a kedves rózsám valahol. III. Blettedben mindig olyan hamis voltál. Enekre, önállóan is játszható zongorakísérettel átírta Vágvolgyi M. Bela.

Ezen hat zenemű összesen csak 1 frtba, előfizetés után éppen csak 50 krba kerül. Az „Apollo“ előfizetési ára félve 3 frt, mely az „Apollo“ kiadó-hivatalához (Budapest, vár. Verbóczy-utca 197. szám.) czimezve küldendő be, legezlszerűbben postautalvány útján. A t. előfizetők a folyó évben megjelent számokat is megkapják.

GABONA ÁRAK

a f.é. márcz. hó 15-én tartott heti vásáron.

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
Búza 100 klg. ft.	7.50	7.20	6.80
Kétszeres „ „	6.00	5.70	—
Rozs „ „	5.20	5.00	—
Árpa „ „	4.50	4.20	—
Zab „ „	5.30	5.10	—
Kukoricza „ „	4.30	4.00	—
Hajdina 100 klg. ft.	0.00		
Széna „ „	2.50		
Szalma „ „	1.00		

Nyílt-tér.)

Dreher Antal

Kiváltó PALACZKSŐR

Megrendelés helyének valódiságát közzé téve, csak a Dreher A. féle sárfőződobozban

A Scholz-féle sörésszarnokban minden csüfőrtékben és szombaton baksör és fris bécs-ujhelyi kalbásszal szolgál. **Kensiedler József**, vendégfogás.

NAGY FERENCZ laptulajdonos. **J. O. F.** felelős szerkesztő. Szerkesztő tars.

Hirdetéselek

Fuvar-üzletemet
ápril hó 1-től **Apréc-utca 15. sz.**, méltóságos báró Tallán-féle házba áthelyezem, mit ezzel tisztelettel köztudomásra hozok.

Tamásy Ferencz.
40 (4—3)

Hirdetés.
Vb. **ROZS VENDEL** csüdtömégéhez tartozó, Pécssett a főntezában fekvő ház **emeleti lakosztálya** egészen vagy megosztva, ugy több **udvari kis lakás**, valamint a kaputól keletnek eső **bolt** egészen vagy felosztva 1879. évi ápril hó 1-től kezdve hosszabb időre is **bérbe adandó.** Bővebbet **ROSINGER IGNÁCZ** megmondoknál, (irodája Király-utca 19. sz. a.). 27 (0—6)

Carbolsavas mész és viz.
(Desinfections-Pulver).
Eldig legjobbnak elismert fertőtlenítő mindennemű hulladékok, nyitott és zárt helyiségek, vászon és ruhá neműek, fertőtlenítésére ugyszint állatok vagy emberek-nél, kik személyes érintkezésben voltak tebegekkel. (10—3)
Carbolsavas mész 1 Ko. ára 20 kr., 50 Ko. 8 frt.
Carbolsavas viz 1 Ko. 40 kr.
Kapható Pécssett Sipőcz István gyógyszer-tárában.

207. szám. 39. (3—3).
1879. szám.

Haszonbéri
A nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium f. évi 476. szám alatti rendelete alapján a baranyamegyei s a pécsvárad kir. alap. urodomolhoz tartozó **kicsnyáradí** 156¹³⁴⁷/₁₀₀₀ holdat tevő birtok f. évi ápril 1-től hat egymás után következő évre nyilvános árverés útján bérbe adatik.

A nyilvános árverés mely f. évi **márczius hó 13-án délelőtti 10 órakor** a pécsvárad számtartósági hivatalban fog megtartatni, zárt ajánlati versennyel van összekötve. A zárt ajánlatok 200 ft bányapénzzel és azon nyilatkozattal ellátva, hogy az árverési feltételek az ajánlattevő előtt ismeretesek s azok szigorú megtartására magát kötelezi — ugyanott f. évi martius 13-án reggeli pont 9 óráig lesznek benyújtandók.

A nagyméltóságú miniszterium az ajánlattevők közt a szabad választást és a szerződés jóváhagyását fentartja magának. A bérleti feltételek a pécsvárad számtartóságnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Utó vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Oly vállalkozók ajánlatai, kik az alapoknak adósaí vagy kik elvállalt kötelezettségeiket pontosan nem teljesítik, — hasonlóan kiskorúak, községek és alapítványi tisztek, ugy ezek rokonainak ajánlatai el nem fogadtatnak.
Pécsváradon, 1879. február 27-én.
Sey Ferencz, számtartó.

Párisi világkiállítás 1878
arany- és egy eüst-éremmel kitüntetve.

GANZ ÉS TÁRSA,
vasöntőde és gépgyár-részvény-társulat,
Budapest, II. ker.

9 (20—5) Ajánlják 9

kérgöntetű hengerekkel ellátott hengersiz keiket
melyek néhány év óta a bel- és külföldi maltnokban eddig használatban lévő köveket mind-
iakább hűtőre szorítják, és a kisebb maltnokban is, az órlás kitűnőbb minősítése végett
igen előnyösek.
Ezerkivül mindenn-mű gép- és öntődei munkálatokat, kérgöntvényű kerekeket
bányászati munkálatokra stb. ajánlják.

Hirdetmény.
A pécsi kölcsönös segélyző egyesület évi rendes KÖZGYŰLÉSÉT
f. évi márczius 23-án délelőtti 10 órakor sz. kir. Pécs város közgyűlési nagytermében fogja megtartani.
Miről a t. cz. egyeleti tagok azon felkérésrel értesítettek: miszerint **szavazó iveltek** a tagoknak megjáró **többi nyomtatványokkal** együtt az alapszabályok és fenálló közgyűlési határozat szerint a **közgyűlés napjáj az egyesület helyiségeiből átvenni**, illetőleg **elvitetni** sziveskedjenek.
Kelt Pécssett, a kölcsönös segélyző egyesületnek 1879. évi február 24-én tartott felügyelő bizottsági üléséből.
Zsolnay Vilmos, elnök.

A pécsi kölcsönös segélyző-egyesület tizenharmadik Bevéttel üzletkimutatása 1878-ik évre. Kiadás

1873. évtárs. beirásdíj számla	1143	1873. évt. előleg. tőke számla	78230
1874. „ „ „	989	1872. „ befizetések	2696
1875. „ „ „	960	1873. „ „ „	195
1876. „ „ „	1058	1874. „ törzsbetétek	173 36
1877. „ „ „	1091	1875. „ „ „	43 34
1878. „ „ „	1340	1877. „ „ „	43 32
1868. „ végleszám. „	29	1878. „ „ „	194 94
1869. „ „ „	59 50	Leszámitolási váltók	106534 90
1870. „ „ „	137	Idegen „	1727992 61
1871. „ „ „	288	Magán „	726234
1872. „ „ „	13965	Kötlevelek „	49584 44
1873. „ „ „	229033 49	Zálogok „	111516 50
1874. évt. h. befiz. ft. 128225.—		Törlesztési kölcsönök	247825 38
1874. „ nyerem. „ 28028.26	156253 26	Takarékári betétek	203886 30
1875. „ h. befiz. ft. 99385.—		Kamat	67420 39
1875. „ nyerem. „ 16790.40	116175 40	Nyeremény és veszteség	58356 81
1876. „ h. befiz. ft. 81617.50		Különbfélék	44294 32
1876. „ nyerem. „ 10031.49	91648 99	Nyugdíj alap	480
1877. „ h. befiz. ft. 56008.—		Tartalék alap	2864 18
1877. „ nyerem. „ 4418 55	60426 55	Visszafolyó költség	407 75
1878. „ h. befiz. ft. 34106.—		Intézeti házak	32319 71
1878. „ nyerem. „ 1299.80	35405 80	Felszerelések	1150
1874. „ törzsbetét számla	346 72	Pótlék hátralék	2761 51
1875. „ „ „	130 02	Késpénz	4193 77
1877. „ „ „	216 68		
1878. „ „ „	1170		
Leszámitolási váltók	88357 89		
Idegen „	1381979 75		
Magán „	586750		
Kötlevelek	33224 68		
Zálogok	88938 50		
Kölcsönök törlesztési	60200		
Kölcsönök	8200		
Takarékári betétek	330301 37		
Kamat	66475 74		
Nyeremény és veszteség	58382 30		
Különbfélék	38341 38		
Nyugdíjalap	12022		
Tartalék alap	4227 38		
Visszafolyó költség	130 63		
	3469448 53		3469448 53

A pécsi kölcsönös segélyző-egyesület Tartozik mérle 1878. december 31-én. Követel

Késpénz	4193 77	1873. évt. beirási díjak számla	1143
Leszámitolási váltók számla	18177 1	1874. „ „ „	989
Idegen „	346012 86	1875. „ „ „	360
Magán „	139484	1876. „ „ „	1058
Kötlevelek	16359 76	1877. „ „ „	1091
Zálogok	22578	1878. „ „ „	1340
Kölcsönök	187625 38	1873. é. befiz. t. 1143 a f. 156.—	178308
1873. évt. előleg. tőke	78230	1873. é. nyer. „ „ f. 41.46	47388 28
1872. „ betételek	2696	1873. é. k. m. v. „ „ f. 2.96	3383 28
1873. „ „	195	1873. é. oszt. m.	3 43
Kamat	3385 47		
Intézeti házak	32319 71	1143 a f. 200.42	
Felszerelések	1150	1874. „ betételek számla	128225
Pótlékok	2761 51	1875. „ „ „	99385
Visszafolyó költség	277 12	1876. „ „ „	81617 50
Különbfélék	5952 94	1877. „ „ „	56008
		1878. „ „ „	34106
		1874. „ törzsbetétek	173 36
		1875. „ „ „	86 68
		1877. „ „ „	173 36
		1878. „ „ „	975 06
		1868. „ végleszámolási „	29
		1869. „ „ „	59 50
		1870. „ „ „	137 50
		1871. „ „ „	288
		1872. „ „ „	13965
		Kölcsönök	8200
		Takarékári betétek	126415 07
		Kamat	2440 82
		Tartalék alap	1363 20
		Nyugdíj alap: Tőke az intézet.	11542
		Értékpapirokban	
		Az 1874. évt. 1874—1877. nyereménye	
		989 r. a ft. 18.17 ft. 17970.13	
		nyeremény 1877. é.	
		989 r. a ft. 10.17 ft. 10058.13	23028 26
		ft. 28.34	
		Az 1875. évt. 1875—1877. nyereménye	
		960 r. a ft. 9.90 ft. 9504.—	
		nyeremény 1878. é.	
		960 r. a ft. 7.59 ft. 7286.40	16790 40
		ft. 17.49	
		Az 1876. évt. 1876—1877. nyereménye	
		1058 r. a ft. 4.27 ft. 4519.31	
		nyeremény 1878. é.	
		1058 r. a ft. 5.21 ft. 4519.31	10031 49
		ft. 9.48	
		Az 1877-ki évtárs. 1877 ki nyereménye	
		1091 r. a ft. 1.04 ft. 1134.64	
		nyeremény 1878. é.	
		1091 r. a ft. 3.01 ft. 3283.91	4418 55
		ft. 4.05	
		Az 1878. évtársulat 1878. nyereménye	
		1340 részlet a ft. 97	1299 80
		Nyerem. maradék 1879. évre	25 49
			861448 53

Pécssett, 1879. január hóban.
Kindl József, helyettes igazgató. **Böbel Ferencz**, könyvvivő.
Ezen mérleglet és a hozzá csatolt számadásokat a törvény és alapszabályok értelmében átvizsgáltuk és az egyeleti könyvekkel összehasonlítván, annak pontos és lelkiismeretes készítéséről meggyőződünk.
Pécssett, 1879. febr. 12. A felügyelő bizottság:
Zsolnay Vilmos elnök, **Schapringer J.** alelnök, **Vész A.** Szontag **M.** Tiglmann **A.**